

Anna B. Kowalska

Wojciech Chudziak, Ryszard Kaźmierczak, Jacek Niegowski, *Podwodne dziedzictwo archeologiczne Polski. Katalog stanowisk (badania 2006-2009)*, ss. 272, Toruń 2011, ISBN 978-83-231-2735-2; 978-83-925347-2-3

Autorzy książki postawili sobie za cel wprowadzenie do obiegu naukowego materiałów źródłowych z odkryć na stanowiskach podwodnych. Badacze związani z toruńskim ośrodkiem archeologicznym od lat postulowali konieczność uzupełnienia ewidencji stanowisk archeologicznych odkrytych w ramach Archeologicznego Zdjęcia Polski o karty ewidencji stanowisk znajdujących się na terenach podmokłych i w środowisku wodnym, z reguły niedostępnych w trakcie standardowych badań powierzchniowych (Karta Ewidencji Podwodnego Stanowiska Archeologicznego). Program rejestracji i ochrony takich stanowisk obejmuje weryfikację stanowisk podwodnych, potwierdzenie ich lokalizacji i określenie stopnia zagrożenia, inwentaryzację źródeł archeologicznych oraz sformułowanie postulatów konserwatorskich. Podobna procedura dotyczy badania części lub całych akwenów, w bezpośrednim sąsiedztwie których znajdują się stanowiska lądowe – grodziska, osady, cmentarzyska lub rozpoznania archeologicznego wskazującego na możliwość występowania stanowisk podwodnych.

Realizację programu „Ewidencji stanowisk podwodnych AZP” rozpoczęto w 2006 roku. W trakcie czterech sezonów badaniami objęto 58 naturalnych akwenów jeziornych o łącznej powierzchni 140 hektarów i głębokości do kilkunastu metrów – w obrębie Mazur, Pomorza i Wielkopolski oraz ziemi lubuskiej. W „Katalogu znalezisk” odkrycia przedstawione zostały w układzie alfabetycznym, według miejscowości, z zachowaniem określonego porządku prezentacji danych. Ukazana w katalogu podstawowa dokumentacja zawiera określenie lokalizacji stanowiska, charakterystykę kulturowo-chronologiczną, stan badań, charakterystykę fizjograficzną stanowiska podwodnego, zakres badań, przestrzeń reliktową, ruchomy materiał źródłowy, chronologię i wnioski konserwatorskie. Szczegółowe opisy uzupełniają plany terenowe (archiwalne i aktualne), fotografie miejsc odkryć i rysunki źródeł ruchomych. Praca zawiera streszczenie w języku angielskim.